

Broj: 05.3.34-9300-1/24
Sarajevo, 20.12.2024. godine.

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
N/r Predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo
Elvedin Okerić

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje, dostavlja se

Poštovani,

Dostavljamo Vam odgovore na zastupnička pitanja zastupnice Mersihe Mehmedagić, akt broj:01-04-53531-21/24 od 11.12.2024. godine.

S poštovanjem,

Dokument izradio/la:

Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije
Rukovodilac RJ za epidemiologiju

Prilog:

- Pitanja i odgovori (5 stranica)
- Izvještaj o provođenju programa obavezne imunizacije – period 01.01.-30.11.2024. godine

Dostaviti:

- Naslovu;
- Arhiva kabineta Direktora i
- RJ01

Dostavljamo Vam odgovore na upit:

Adresa: dr. Mustafe Pintola br.1, 71210 Ilidža
Tel: 627-889; Fax: 622-227
web: <http://www.zzjzks.ba>
e-mail: info@zzjzks.ba

PITANJA I ODGOVORI:

1. Pregled aktivnosti informisanja roditelja o važnosti imunizacije u 2024. godini sa naznakom lokacija i medija na kojima i putem kojih je vršeno informisanje

Vakcinacija djece u KS (u FBiH) od 0 do 14 godina je propisana jasnom Zakonskom regulativom a na temelju članka 44. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), gdje federalni ministar zdravstva, na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, donosi NAREDBU O PROGRAMU OBAVEZNIH IMUNIZACIJA STANOVNIŠTVA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI U 2024. GODINI.

Vakcinacija djece se obavlja isključivo u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti FBiH, u J.U Dom zdravlja Kantona Sarajevo u predškolskim dispanzerima od strane pedijatar, te dijelom po rođenju u porodilištima bolnica.

U dijelu III Naredbe se nalaže zdravstvenim ustanovama koje provode vakcinaciju, a u ovom slučaju nadležnom ljekaru: "Provjera vakcinalnog statusa obavezno se obavlja:

1. prilikom upisa u sve vrste predškolskih ustanova;
2. prilikom upisa u sve vrste škola, od osnovnih do visokih;
4. prilikom prijema djece i mladih na bolničko liječenje;
6. prilikom svake posjete liječniku (novorođenčadi, male djece, predškolske i školske djece i mladih);
7. prilikom prijema djece u đačke i studentske domove;
8. prilikom prijema osoba u kolektivne smještaje.

Provjera se sastoji u pružanju dokaza o vakcinaciji odgovornoj osobi, podnošenjem odgovarajuće dokumentacije o svim prethodnim imunizacijama. Ukoliko se na temelju utvrđenog statusa o prethodnim imunizacijama utvrdi da imunizacija nije kompletna, doktor medicine je dužan o tome obavijestiti osobu/roditelja/staratelja i u skladu sa Programom obaviti dodatnu vakcinaciju i/ili revakcinaciju. Ukoliko osoba/roditelj ili staratelj odbije dodatnu vakcinaciju/revakcinaciju djeteta, doktor medicine izdaje potvrdu o nekompletnom vakcinalnom statusu, a zdravstvena ustanova obavještava nadležnog sanitarnog/zdravstvenog inspektora".

U dijelu II Naredbe se nalaže: "Zdravstvene ustanove obavezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije i blagovremeno o tome informirati osobe/roditelje/staratelje.

Zdravstvene ustanove obavezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije djece školske dobi i blagovremeno, na početku školske godine, te o tome informirati osnovne i srednje škole.

Zdravstvena ustanova-vakcinajski centar obavezan je pismenim putem obavijestiti školu o polaznicima određenih razreda koji podliježu imunizaciji, o mjestu i vremenu obavljanja imunizacije, o planiranoj imunizaciji učenika, te na odgovarajući način (roditeljski sastanak) upoznat njihove roditelje".

Takođe je obaveza svakog ljekara da prilikom posjete djeteta sa roditeljem, dio vremena posjete posveti promociji i edukaciji roditelja o važnosti prevencije oboljenja kako zaraznih tako i

pružiti mu druge važne informacije o prevenciji drugih oboljenja kod djeteta. Provedenim anketama WHO u BiH je utvrđeno da roditelji najviše vjeruju zdravstvenom radniku, naročito izabranom ljekaru/zdravstvenom radniku.

Poduzete su brojne aktivnosti u januaru 2024. za povećanje obuhvata vakcinacijom u KS zbog očekivane epidemije morbila i pertusisa koja je počela u Tuzli. Pandemijske godine su doprinijele padu obuhvata imunizacije u KS/FBiH/regionu i zemljama u okruženju kao i u svijetu.

Zajedničkim sastancima sa Domom zdravlja i predstvanicima ministarstva zdravstva te KCUS-a i OBS-a, a na prijedlog Zavoda su doneseni zaključci o aktivnostima za podizanje obuhvata imunizacije radi suzbijanja širenja epidemije morbila u KS. Takođe u drugoj polovini godine isti akteri su nastavili aktivnosti za podizanje obuhvata imunizacije u KS a tiču se organizacije "dopunske imunizacije" na svakom od lokaliteta DZ počevši od DZ lok Novi Grad Kumrovec, potom Novo Sarajevo, koja je u toku od 06.12.2024. Upravo će se sada obaviti prvi nadzor provedenih aktivnosti u novembru nakon što je DZ tek obezbjedio tim pedijataru koji će vakcinisati djecu, jer je evidentan nedostatak kadra za imunizaciju u DZ KS. Sve do novembra nije bila moguća vakcinacija u popodnevnoj smjeni u DZ a na nekim lokalitetima niti u prvoj smjeni u određenim danima u toku cijele 2024. godine.

Na svaki poziv za gostovanje i davanje izjave te odgovor na upit medija, ljekari specijalisti Zavoda su odgovorili na zadatak.

dr Asaf Salčinović, spec. epidemiologije:

1. TVSA: Emisija Polis; 25.01.2024. godine (gostovanje sa Ministrom zdravstva KS i Prim.dr Amra Junuzović): tema epidemija morbila i pertusisa i pozivanje na vakcinaciju
2. BHRT: emisija Aktuelno; 06.06.2024. godine (radio emisija, tema imunizacija, epidemije); gostovanje sa pedijtricom Elvirom Bahador Duraković i epidemiologinjom Dr Brankom Subotić iz RS
3. BHRT: emisija Jutro za sve; 18.06.2024. godine (tv emisija, Hpv infekcija i vakcinacija)
4. Podcast sa Jelenom Kalinić (Nauka govori - Ključ prevencije raka); 08.10.2024. godine
5. TV Hayat; 17.10.2024. godine; emisija Anatomija života; gostovanje sa Dr Senadom Husejnagićem; (tema poplave, zaštita zdravlja, epidemije)

Bila je i jedna izjava za TVSA zajedno sa dr Anesom Jogunčićem, spec. epidemiologije u momentu kad su bili otvoreni vakcinalni punktovi u Varzovoj za vakcinaciju protiv morbila, u pitanju je telefonska izjava za TVSA koja je emitovana na dnevniku TvSa.

TV gostovanja i izjave, te objave Prim dr Anise Bajramović, spec. epidemiologije:

- BHT1 12.01.2023. 8:30h: Jutro za sve: Tema: Gripa, zabrana posjeta, COVID19, morbili u TK, Pertusis? Vakcinacija? – Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije
- Uživo uključenje u N1 TV „Novi dan“, 10:35 h, 25 minuta o epidemiološkoj situaciji, gripa, covid, respiratorne inf, posjete u bolnicama, morbili koji prijete, smanjeni obuhvat imunizacije,

značaj imunizacije, pozivanje na vakcinaciju, pertusis, aktivnosti koje Zavod poduzima i zaključci sa 2. sastanka u Zavodu, 19.01.2024.- Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 22.01.2024. u 16h - Izjava za TvSa, u prostorijama JUZZJZKS, nakon sastanka sa ministrom i ZU KS, odgovaranje na više pitanja o morbilima i imunizaciji za Dnevnik TvSa kao i korištenje snimljenog materijala za druge Tv emisije, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- -BHT1 24.01.2024. razgovor od 10 minuta za morbile i stanje u KS- snimak razgovora, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Novinska agencija FENA 24.01.2024. razgovor od 10 minuta za morbile i stanje u KS- snimak razgovora, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 25.01.2024. Hayat – 17:05 h uključenje Viberom emisija Dobar dan BiH, uživo, aktuelna epidemija morbila, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Odgovor za Fenu, Morbili: Bojazan u epidemiji morbila treba da imaju roditelji koji nisu vakcinisali dijete MRP vakcinom- 04.04.2024. (i klix je objavio), Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Jutarnji program FTV, 8:05 h 25.04.2024. – Svjetski dan malarije, Svjetska sedmica imunizacije i značaj imunizacije, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Hayat- Anatomija života- Snimanje emisije, 25.04.2024., objava na fb Hayata, razna tematika vezana za vakcinaciju i javnozdravstvene probleme, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 30.04. BHRT1- Emisija 16:30h – razgovor o aktuelnoj epidemiji morbila i pertusisa, te izazovima u imunizaciji djece, poziv roditeljima- sa prof dr Hajrijom Maksić, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 18.07.: Avaz izjava putem telefona o umrlom od morbila; TVSa izjava za Dnevnik na Saraj Polju, Nezavisne novine izjava telefonom, Klix Izjava telefonom, HayatTV izjava za novine, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 18.07.2024- Gostovanje uživo putem Webexa N1, sa dr Agnesom- O raznim javnozdravstvenim temama; epidemiološkim: covid, morbili, vakcinacija i pozivanje roditelja, krpelji... Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 30.08.2024. – Izjava u kameru za Dnevnik TVSa- aktuelna epidemija morbila, vakcinisanost te druga tema: majmunske boginje za drugu emisiju TVSa, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 06.11.2024- izjava za radio 8 - Početak organizirane „Dopunske imunizacije“ u JUDZKS, NG, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- 06.11.2024. Izjava za TVSA- Početak Dopunske imunizacije u JUDZKS lok Novi Grad, Dnevnik TVSa, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Odgovori za Oslobođenje, Faktor, Fena – pisani i telefonski na svaki upit Zavoda, Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

- Intervju sa UNICEF-om, web stranica unicef.ba: Link: Prim dr Anisa Bajramović, spec.epidemiologije

<https://www.unicef.org/bih/pretraga?force=0&query=anisa&created%5Bmin%5D=&created%5Bmax%5D=>
(,“Kada dobiju kvalitetne informacije i adekvatan pristup, roditelji dođu i vakcinišu djecu”, “HPV vakcinom protiv raka grlića materice“,)

- Pojačana vakcinacija djece u Kantonu Sarajevo. Poziv roditeljima iz Novog Sarajeva- web zzjzks.ba – Aktuelnosti <https://zzjzks.ba/aktuelnosti/>
- Inicijativa za uvođenje plaćenog odsustva s posla roditelja radi imunizacije djece, web zzjzks.ba – Aktuelnosti <https://zzjzks.ba/aktuelnosti/>
- Dani kvaliteta u zdravstvu u FBiH 2024, web zzjzks.ba (panel diskusija o Vodiču za dobre prakse i sigurnost imunizacije i sve značajne teme koje se tiču vakcinacije i aktuelne epidemije morbila - <https://zzjzks.ba/aktuelnosti/>)
- Prim. dr Anisa Bajramović na panel diskusiji „Izazovi u provedbi programa imunizacije u FBiH”, web zzjzks.ba <https://zzjzks.ba/aktuelnosti/>
- I još mnogo drugih objava na web stanici ZZJZKS vezano za imunizaciju: <https://zzjzks.ba/aktuelnosti/>
- Predavanje roditeljima djece koja pohađaju Vrtić „Srećica“, 17.12.2024. godine- „Prevenција zaraznih bolesti u vrtićkoj populaciji sa posebnim osvrtom na proces imunizacije“, dr Anes Jogunčić, spec. epidemiologije

2. Dostignuti procenat obuhvata imunizacijom zaključno sa 30.11.2024. godine po Programu obavezne imunizacije stanovništva protiv zarazanih bolesti u 2024. godini?

Obuhvat se izračunava početkom naredne godine za proteklu godinu, tj do februara 2025. prema Naredbi i Pravilniku o imunizaciji. Prikazuje se kao obuhvat za svaku dozu i vrstu vakcine pojedinačno za Ciljnu dobnu skupinu djece, koja su trebala biti u tekućoj godini vakcinisana po kalendaru vakcinacije i za Druge dobne skupine, djece koja su propustila vakcinaciju po Kalendaru. U prilogu je tabela – Izveštaj o provođenju programa obavezne imunizacije sa obuhvatom imunizacije za Kanton Sarajevo od 01.01. do 30.11. 2024. godine. Napomena: tek nakon 12 mjeseci maksimalan obuhvat treba da iznosi 100%, a nakon 11 mjeseci maksimalan obuhvat treba da iznosi 91%. Tako da svaki obuhvat u ovom izveštaju treba da se poredi sa 91% (to je u ovom trenutku 100%) u odnosu na onaj koji je postignut za prvih 11 mjeseci.

3. Obuhvat imunizacije, odnosno broj realizovanih u odnosu na broj nabavljenih pneumokoknih vakcina zaključno sa 30.11.2024. godine, kao i plan po navedenim pitanjima za 2025. godinu.

Pneumokone vakcine su nabavljene krajem 2023. godine u količini od 548 doza za djecu od 0-5 godina finansijskim sredstvima koje je obezbjedio ZZOKS, na zahtjev Ministarstva zdravstava KS. Nabavka je trajala skoro cijelu 2023. godinu, zbog malih količina koje su nabavljene, neregistrirane vakcine, te zbog činjenice da je dobavljač nije imao „na stanju“ u BiH, već je morao povlačiti količine iz Bugarske u dva navrata (u prvom navratu 248 te u drugom 300 doza). Nabavku je obavio Zavod za javno zdravstvo KS a mjesto isporuke je bilo JU Dom zdravlja KS, HES služba JUDZKS te potom u redškolske dispanzere. Prikaz potrošnje se vidi u Tabeli za obuhvat za prvih 11 mjeseci. prostale doze od nabavljenih 548 su rezervisane za završetak vakcinacije djece koja su započela vakcinaciju. Djeca mlađa od 12 mjeseci primaju 3+1 dozu, djeca uzrasta od 1-2 godine primaju 2 doze, a djeca uzrasta

starijeg od 2 godine primaju 1 dozu. Tako da možemo reći da je sa ovom količinom od 548 doza vakcinisano oko 200 djece, sa više doza u zavisnosti od uzrasta.

Plan ne postoji jer se radi o trenutno i svih godina unazad preporučenoj neobaveznoj vakcini, a za kohortu djece od oko 4200 novorođene djece u KS treba nabaviti za godinu dana, prema uputstvu proizvođača za šemu 3 doze + 1 doza za revakcinu, što predstavlja predstavljajući ukupno 12.600 doza u prosjeku za jednu kohortu novorođene djece uz potrebna finansijska sredstva od 1.650.000 KM (jedan milion i šest stotina i pedeset hiljada konvertibilnih maraka).

U 2025. godini je planirano da pneumokokna vakcina uđe u Obavezni program za 2025. godinu ali samo za djecu uzrasta do 12 mjeseci, i vakcine za te svrhe nabavlja isključivo Federalni zavod za javno zdravstvo novcem Vlade FBiH. Napominjemo da u ispitivanju tržišta BiH, nabavke vakcina su skoro nemoguće ukoliko nisu objavljene za nacionalne/državne programe nabavke te da se uglavnom dobavljači ne žele javljati na raspisane javne nabavke za kantonalne nivoe, a naročito ne u manjim količinama. Određene manje količine od 120 doza koje su zaprimljene od Federalnog zavoda za javno zdravstvo su bile isključivo namjenjene za pacijente sa medicinskim indikacijama propisanim Pravilnikom o imunizacijama iz 2019. godine.

Radna jedinica za epidemiologiju

J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo

J.U. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
KANTONA SARAJEVO
RJ ZA EPIDEMIOLOGIJU

Kanton: KS

Zdravstvene ustanove KS: JU ZZJKS

Izveštaj o provođenju programa obavezne imunizacije - period 01.01.-30.11.2024.

Vrsta vakcine		Ciljna grupa/kohorta/ djece prema programu imunizacije			Djeca drugih dobnih skupina/ nevakcinisana prema programu imunizacije		
		Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%
		1	2	3	1	2	3
PRIMOVAKINACIJA	BCG	4200	3621	86,21	200	100	50,00
	Hep B1	4200	3646	86,81	490	66	13,47
	Hep B2	4200	3184	75,81	1300	220	16,92
	Hep B3	4200	2684	63,90	2700	768	28,44
	DTaP-IPV-Hib 1 / Pentaxim 1	4200	3042	72,43	1760	274	15,57
	DTaP-IPV-Hib 1 / Pentaxim 2	4200	2772	66,00	2060	302	14,66
	DTaP-IPV-Hib 1 / Pentaxim 3	4200	2342	55,76	2760	379	13,73
	DTaP - IPV 1 / Tetraxim 1	0	0	0	800	360	45,00
	DTaP - IPV 1 / Tetraxim 2	0	0	0	930	470	50,54
	DTaP - IPV 1 / Tetraxim 3	0	0	0	1480	775	52,36
	DT 1	0	0	0	480	51	10,63
	DT 2	0	0	0	650	39	6,00
	DT 3	0	0	0	660	20	3,03
	IPV	0	0	0	240	14	5,83
	IPV	0	0	0	440	22	5,00
	IPV	0	0	0	650	50	7,69
	MMR	4170	2502	60,00	10780	3559	33,01
	Prevenar 0-5/ 1.	0	188	0	0	34	0
	Prevenar 0-5/ 2.	0	126	0	0	9	0
Prevenar 0-5/ 3.	0	36	0	0	1	0	
REVAKINACIJA	IPV	0	0	0	2510	204	8,13
	DTaP/IPV	0	221	0	0	0	0
	MMR	4580	1982	43,28	6470	2835	43,82
	DT pro adultis	4220	1709	40,50	1800	642	35,67
		0	0	0	0	0	0
	DTaP-IPV-Hib 1 / Pentaxim 1	4030	1254	31,12	3890	144	3,70
	DTaP/IPV 2	4480	935	20,87	3370	1643	48,75
Prevenar 0-5	0	0	0	0	0	0	

U Sarajevu, 18.12.2024. godine

Radna jedinica za epidemiologiju/ Odjel za imunizaciju sa vakcinalnim centrom